

Joensuun hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2025–2028

KULILK 27.11.2024 § 73
1615/00.01.02.03/2024

Kunnilla on lakisääteinen velvoite edistää kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä. Hyvinvointia edistäviä toimia tehdään Joensuun kaupungin kaikilla toimialoilla. Kuntien tulee laatia valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, joka jakautuu nimensä mukaisesti kahteen osaan. Kertomusosio kuvaa kuntalaisten hyvinvoinnin nykytilanteen ja hyvinvointisuunnitelma kokoaa yhteen kertomuksesta johdetut tavoitteet ja toimenpiteet hyvinvoinnin parantamiseksi. Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ovat osa kaupungin strategista johtamista.

Joensuun hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatimisesta on vastannut kaupungin johtoryhmä, joka toimii myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmänä. Työskentelyä on koordinoitunut hyvinvointipalvelujen koordinaattori yhdessä hyvinvoinnin toimialan edustajien kanssa.

Hyvinvointikertomus- ja -suunnittelutyö aloitettiin maakunnallisena yhteistyönä loppuvuodesta 2023. Yhteistyön tuloksena laadittiin maakunnallinen hyte-ohjelma, johon määriteltiin painopisteet ja niiden alle tavoitekirjaukset, jotka ovat yhteisiä Pohjois-karjalan kaikille kunnille ja hyvinvointialueelle. Maakunnallisilla painopisteillä ja tavoitekirjauksilla pyritään kohdistamaan kuntien ja hyvinvointialueen toimenpiteitä samoihin kohtiin. Toimenpidetaso on organisaatiokohtainen.

Joensuun kaupungin oman hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman valmistelu aloitettiin vuoden 2024 alussa käymällä läpi eri lähteistä saatavilla olevia indikaattoritietoja ja kuntalaiskyselyjen tuloksia. Tarkastelussa oli satoja indikaattoreita, joista lopulliseen hyvinvointikertomukseen valikoitui noin 120. Näiden joukossa on THL:n luonnosvaiheessa olevat nk. vähimmäistietosisällön mukaiset indikaattorit, joiden seuraaminen tullee jatkossa kunnille ja hyvinvointialueille velvoittavaksi. Valtaosassa indikaattoreista vertailutietona on hyödynnetty paitsi Joensuun omia edellisten mittausten tietoja, myös Lappeenrannan, Kuopion, Pohjois-Karjalan ja koko maan tietoja. Hyvinvointikertomusosiota esiteltiin kaupunginhallitukselle (KH 22.04.2024 § 150) ja kaupunginvaltuustolle (KV 29.4.2024 § 22).

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteet laadittiin vastaamaan hyvinvointikertomuksesta esiin nousseisiin joensuulaisten hyvinvoinnin haasteisiin. Haasteet ovat monimutkaisia ja vaativat pitkäjänteistä työskentelyä yhteistyössä hyvinvointialueen ja muiden toimijoiden kanssa. Suunnitelmaan on valittu toimenpiteitä, jotka ovat kaupungin omalla toiminnalla toteutettavissa. Maakunnan yhteisten painopisteiden ja tavoitekirjausten kautta tulee näkyväksi eri toimijoiden keinovalikoima tiettyjen haasteena koettujen ilmiöiden ratkaisemisessa.

Suunnitelmaan kirjattuja toimenpidekokonaisuuksia on yhteensä 23. Ne ovat nostoja ja painotuksia, mihin erityisesti panostetaan tulevan valtuustokauden aikana, ja joiden konkreettisia toimia suunnitellaan aina talousarviovalmistelun yhteydessä. Toimenpiteistä raportoidaan vuosittain tilinpäätöksen yhteydessä ja toimenpiteiden kokonaisvaikuttavuutta arvioidaan valtuustokauden lopussa.

Hyvinvointikertomus ja -suunnitelma vuosille 2025–2028 sisältää neljä erillissuunnitelmaa, joita ovat ehkäisevän päihdetyön suunnitelma, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, lapsiystävällinen kunta -toimintasuunnitelma ja suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi. Kuhunkin erillissuunnitelmaan liittyvät toimenpidekokonaisuudet tunnistaa hyvinvointisuunnitelmassa toimenpiteiden perässä olevien kirjainlyhenteiden avulla.

Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman työstämiseen ovat osallistuneet kaupungin kaikkien toimialojen lisäksi järjestöt, ja evästyistä on saatu myös

vaikuttamistoimielimiltä, kaupunginhallitukselta ja -valtuustolta matkan varrella. Joensuun asukkaiden ääni kuuluu Joensuun hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa erilaisten kyselyjen kautta.

Hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatimisessa on hyödynnetty Kuntaliiton Sähköinen hyvinvointikertomus -työkalua ja dokumentin tekstiversio julkaistaan ko. sivustolla. Dokumentista tuotetaan visuaalisempi tiivistelmä, joka julkaistaan kaupungin verkkosivuilla.

Joensuun kaupungin hallintosäännön mukaan kasvatus- ja koulutuslautakunnan, kulttuuri- ja liikuntalautakunnan ja kaupunkirakennelautakunnan tulee antaa lausunnot hyvinvointikertomuksesta. Lausunnot tulee toimittaa koordinaattori Hilka Mäkiselle 9.12.2024 mennessä hilka.makinen@joensuu.fi . Kaupunginvaltuusto hyväksyy Joensuun hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman 2025–2028 helmikuussa 2025.

Joensuun hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 2025-2028 on oheismateriaalina sähköisessä kokouksessa.

Valmistelija: sivistys- ja hyvinvointijohtaja

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätösehdotus:

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päättää

todeta, että sillä ei ole lisättävää Joensuun hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan 2025-2028.

Päätös:

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta päätti antaa lausuntonaan seuraavaa:

Hyvinvointiin liittyvät haasteet ovat laaja-alaiset ja vaikuttavat monitasoisesti elämänkaaren eri vaiheissa olevaan väestöön. Jotta hyvinvointia tukevalle toiminnalle kasvaa vaikuttavuutta, vaatii se suunnitelmassa esille tulleiden tavoitteiden siirtämistä ripeästi käytännön toimiksi. Yhdyspinta toimintaa Pohjois-Karjalan Hyvinvointi alueen kanssa tulee tiivistää, uusia avauksia toiminnan toteuttamiseksi tulee kehittää ja toiminnan vaikuttavuuden seuraamiseen tulee kiinnittää huomiota.

Vaikuttava ja saumaton kumppanuusyhteistyö toimii, kun säännöllinen, ajantasainen ja toimivia tiedonkulku toteutuu ja tätä kokonaisuutta tulee hyvinvointisuunnitelmassa terävöittää.

Ikäihmisten määrän voimakas kasvu ja ikääntymisen mukana tuomat haasteet tulee vahvemmin ottaa huomioon hyvinvointisuunnitelman konkreettisissa toiminnan tavoitteissa ikäystävällisen ja turvallisen toimintaympäristön saavuttamiseksi. Monikanavainen viestintä tulee olla kirjattu hyvinvointisuunnitelmaan selkeänä toimenpiteenä, osana ikäihmisten osallisuuden, aktiivisen arjen ja yhteisöllisyyden tukemista.

Lautakunta pitää tärkeänä perheisiin kohdistuvan monialaisen tuen oikea-aikaista saatavuutta. Elintapaohjaukset kaikille väestöryhmille tulee olla osana myös kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä. Eriarvoisuutta tulee kitkeä kaikin keinoin. Järjestöt tulee jatkossakin huomioida tässä työssä.

Hyvinvointisuunnitelmassa tulee näkyä vahvasti tahtotila tiedon ja suunnitelmien siirtämiseen toimenpiteeksi ja kirjata selkeät toiminnan vaikuttavuuden seurantamenetelmät. Toiminnan vaikuttavuuden arviointia tulee toteuttaa kehityksen pohjaksi riittävästi. Toimenpiteiden vaikutusten tarkkailua pitää erityisesti painottaa haavoittuvassa asemassa olevien ryhmien keskuudessa. Valtuustolle on tärkeää raportoida vuosittain kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä sekä niihin vaikuttavista tekijöistä ja toteutetuista toimenpiteistä.

Koordinaattori Hilka Mäkinen oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana ja poistui kokouksesta ennen päätöksentekoa.

